

Název : Krizové řízení u Policie České republiky – některé aktuální problémy

Autor : **pplk. Ing. Milan Fiala**, Policejní prezidium České republiky

Policie České republiky byla zřízena zákonem České národní rady č. 283/1991 Sb., o Policii České republiky, a to výhradně jako ozbrojený bezpečnostní sbor. Svou činnost vykonává v celostátním měřítku. Současně Policii České republiky zákonodárce oddělil od sborů neozbrojených jako např. Hasičský záchranný sbor České republiky.

Základem činnosti Policie České republiky je zejména ochrana celospolečenských hodnot státu a jeho ústavních základů a institucí, zabezpečení výkonů funkcí všech orgánů moci (zákonodárné, výkonné a soudní), ochrana fyzických osob, jejich životů, zdraví, lidské důstojnosti a jejich majetku, jakož právnických osob a jejich majetku.

Mezi prvotní úkoly Policii České republiky, které jsou v § 2 zákona č. 283/1991 Sb. patří zejména:

- **chránit bezpečnost osob a majetku,**
- **spolupodílet se při zajišťování veřejného pořádku, a byl-li porušen činí opatření k jeho obnově,**
- **vést boj proti terorismu...**

Policie České republiky spolupůsobí při zajišťování veřejného pořádku, neboť jeho zajišťování je svěřeno také jiným subjektům veřejné správy. Dominantní postavení mezi jinými subjekty zaujímá ve svém teritoriu především obec (§ 10 zákona č. 128/2000 Sb., o obcích).

Samostatným obecně závazným právním předpisem na tomto úseku je nařízení vlády České republiky č. 397/1992 Sb., kterým se stanoví podrobnější úprava vztahů Policie České republiky k orgánům obcí a obecní policii.

Neméně důležité je i ustanovení § 3 zákona č. 283/1991 Sb., které podřizuje Policii České republiky ministerstvu. Tato zákonná úprava je podložena též kompetenčním zákonem. Z něj vyplývá, že Ministerstvo vnitra je ústředním orgánem státní správy mimo jiné pro veřejný pořádek a další věci vnitřního pořádku a bezpečnosti ve vymezeném rozsahu.

Policie ČR je tedy Ministerstvu vnitra podřízena jako ústřednímu orgánu státní správy. Ministr vnitra je přímým nadřízeným policejnímu prezidentu. Ministerstvo vnitra při plnění jejich úkolů Policii ČR neřídí (to je věc policejního prezidenta), ale pouze usměrňuje. K tomu využívá především obecně závazné právní předpisy (např. vyhlášky, nařízení Ministerstva vnitra). Už vůbec nemůže zasahovat do užití forem a metod práce při plnění úkolů policie.

Koordinační úloha Ministerstva vnitra při přípravě na nevojenské krizové situace a při jejich řešení je dána krizovým zákonem. V oblasti krizového řízení Policie České republiky plní a bude plnit úkoly dané zákonem č. 283/1991 Sb. Bude hlavním řešitelem krizových situací, které ohrožují veřejný pořádek a bezpečnost. **Policie České republiky je důležitým subjektem krizového řízení, především proto, že svojí činností, kterou vykonává, předchází vzniku krizových situací (např. eliminování rizik růstu kriminality – vyplývajících z mezinárodního terorismu, organizovaného zločinu atd.).**

Pracoviště krizového řízení Policie České republiky jsou v současné organizační struktuře Policejního prezidia ČR a Policie ČR správ krajů začleněna pod náměstka policejního prezidenta resp. náměstka ředitele Policie ČR správy kraje. Útvary s působností na celém území České republiky nemají, kromě Služby cizinecké a pohraniční policie, vyčleněno pracovní místo pro oblast krizového řízení. Obdobná situace je u Policie České republiky okresních ředitelství, kde ve většině případů pověřený policista plní funkci pracoviště krizového řízení vedle své další pracovní náplně.

Již více jak jeden rok uplynul od nabytí účinnosti tzv. krizové legislativy – zákon č. 240/2000 Sb., o krizovém řízení a o změně některých zákonů, zákon č. 241/2000 Sb., o hospodářských opatřeních pro krizové stavy a o změně některých souvisejících zákonů a zákon č. 239/2000 Sb., o integrovaném záchranném systému a o změně některých zákonů.

Policie České republiky není zákonem č. 240/2000 Sb. definována jako orgán krizového řízení, to jsou ministerstva a jiné ústřední správní úřady. Zákon ukládá již zmíněným orgánům krizového řízení jaké dokumenty v oblasti krizového řízení zpracovávají.

Ministerstvo vnitra musí plnit svoji koordinační úlohu v této oblasti jak navenek vůči ostatním ústředním správním úřadům, tak i dovnitř, v rámci svých organizačních celků, Policie ČR a Hasičského záchranného sboru. V tomto smyslu musí upravit vnitřními akty řízení i vztah Policie České republiky (jako složky podřízené Ministerstvu vnitra) vůči ostatním ústředním správním úřadům včetně sebe sama (např. NV č. 462/2000 Sb., k provedení § 27 odst. 8 a § 28 odst. 5 zákona č. 240/2000 Sb., stanoví, že „Zvláštní seznam pracovníků, zaměstnanců určených ke styku se zvláštními skutečnostmi v oblasti krizového řízení“ schvaluje vedoucí orgánu krizového řízení – Policie České republiky není orgánem krizového řízení dle platné legislativy, policejní prezident nebo ředitel Policie ČR není tedy oprávněn schvalovat uvedené seznamy). Předpokládáme, že připravované nařízení Ministerstva vnitra, kterým se upravuje oblast krizového řízení, řadu takových problémů ve vztahu k Policii ČR vyřeší včetně hospodářských opatření pro krizové stavy.

Zvláštní kapitolou je oblast integrovaného záchranného systému. Policie ČR je jednou ze základních složek tohoto systému. V této oblasti je opět uložena řada úkolů Ministerstvu vnitra ČR, které plní generální ředitelství hasičského záchranného sboru ČR. V rámci integrovaného záchranného systému Policie ČR plní úkoly vyplývající z již zmíněného zákona č. 283 /1991 Sb.

Na základě vyhlášky Ministerstva vnitra č. 283/2001 Sb., o některých podrobnostech zabezpečení integrovaného záchranného systému, je zpracován na úrovni okresních a krajských úřadů havarijní plán a vnější havarijní plán. Termín pro přepracování havarijních plánů byl vyhláškou stanoven do 30. června 2002. Policie ČR bude dále plnit i úkoly v oblasti zajištění veřejného pořádku a bezpečnosti na základě zákona č. 353/2000 Sb., o prevenci závažných havárií způsobených vybranými nebezpečnými chemickými látkami a chemickými přípravky...**S plněním tohoto úkolu je úzce spjat požadavek Policie ČR na „dovybavení“ policistů ochrannými pomůckami. V této souvislosti Ministerstvo vnitra musí stanovit jaké finanční prostředky může Policie ČR využít pro nákup ochranných pomůcek včetně stanovení odpovědnosti za posouzení oprávněnosti nákupu materiálu pro zabezpečení činnosti Policie ČR v rámci integrovaného záchranného systému.**

Po Policii ČR bylo při zpracování havarijních plánů požadováno, doplnit havarijní plány o řešení bezpečnostních akcí (např. srazy extremistických skupin atd.). Toto, ale na základě podstaty vzniku nejsou havárie. Havarijní plány, jsou plány k provádění záchranných a likvidačních prací. Policie ČR v tomto systému bude provádět podpůrnou činnost v oblasti zabezpečení veřejného pořádku. Události bezpečnostního charakteru řeší a budou řešit operační plány- tedy na jiné úrovni.

Dne 13. prosince 2001 byla vydána Směrnice Ministerstva vnitra č. 9 (č. j. PO - 4536/IZS-2001), kterou se stanoví organizační uspořádání krizového štábu kraje, okresu a obce, jeho uvedení do pohotovosti, a vedení dokumentace, publikovanou ve Věstníku vlády pro orgány krajů, okresní úřady a orgány obcí, částka 9/2001. Při obsazování krizových štábů bude Policie ČR postupovat v souladu s NV č. 462/2000 Sb., které stanoví složení krizového štábu kraje, okresu a obce. Členy krizového štábu na všech úrovních jsou členové bezpečnostní rady a dále členové stálé pracovní skupiny krizového štábu. V ní bude zpravidla jeden zástupce od Policie ČR, který bude přenášet informace krizovému štábu ředitele Policie ČR správy kraje nebo okresního ředitelství. Ředitelé Policie ČR krajských správ, okresních ředitelství a útvarů s působností na celém území ČR zřizují k realizaci vlastních opatření, na základě rozkazu policejního prezidenta, vlastní krizové štáby.

Další oblastí, o které bych se rád zmínil, je posilování Policie ČR vojáky Armády ČR. Povolávání vojáků k plnění Policie ČR je realizováno na základě § 50a zákona o Policii ČR a § 14 zákona č. 219/1999 Sb., o ozbrojených silách ČR. V případě, že v rámci integrovaného záchranného systému bude Policie ČR při ochraně veřejného pořádku a bezpečnosti požadovat posílení vojáků AČR, bude se tak dít na základě nařízení vlády.

Pokud jsou vojáci vyžadováni v rámci integrovaného záchranného systému pro záchranné a likvidační práce, děje se tak na základě požadavku hasičských záchranných sborů. Tyto dohody musí řešit generální ředitelství Hasičského záchranného sboru ČR a krajské hasičské záchranné sbory.

Závěrem bych chtěl podotknout, že veškerá legislativa v oblasti krizového řízení a integrovaného záchranného systému má sloužit a určitě i její tvůrci měli tento úmysl, k přípravě a řešení mimořádných událostí a krizových situací (a to ve všech sférách činnosti - nejen v oblasti havárií a živelných pohrom). Je důležité a podstatné pro praktické řešení již zmíněných situací, aby všechny zúčastněné strany podílející se na řešení vzniklé situace společně komunikovaly o úkolech, které plní a budou plnit, případně našly kompromisní řešení. Vždy, ale takové, které vede k řešení vzniklé situace.